

Doubletstraat kan zoveel mooier

Doubletstraat kan zoveel mooier

Toekomst van de Haagse raamprostitutie

Inleiding

De Haagse VVD pleit al jaren voor sluiting van de raamprostitutie aan de Doubletstraat. Dit debat startte de Haagse VVD in 2005. In 2008 stelde de Haagse VVD voor om te onderzoeken of sluiting van de prostitutieramen mogelijk is, waarbij ook de effecten voor veiligheid en overlast, de werkomstandigheden voor de prostituees en financiële consequenties meegenomen zijn meegenomen. In 2012 presenteerde de Haagse VVD samen met de PvdA een nieuwe oplossing voor de Haagse raamprostitutie, die bestond uit het verplaatsen van raamprostitutie naar een inpandige locatie buiten de woonwijken, om te zorgen dat de problemen rond de Doubletstraat en Geleenstraat duurzaam verholpen worden. Ook is het verbieden van raamprostitutie onderdeel van dit voorstel uit 2012. Dit heeft er toe geleid dat in het coalitieakkoord Haagse Kracht 2014-2018 is opgenomen dat er geen toekomst meer geboden wordt aan de raamprostitutie in de Doubletstraat en de Geleenstraat zodra er een particulier initiatief is voor verplaatsing van de raamprostitutie. Daarnaast heeft de Haagse VVD de afgelopen jaren meerdere voorstellen gedaan, zoals het voorstel om de bestemming van het pand te veranderen wanneer er langer dan één jaar geen gebruik is gemaakt van het pand als sexwerklocatie, zodat er geen gebruik meer van de locatie gemaakt kan worden als sexwerklocatie. Stap voor stap komt de Haagse VVD dichterbij het sluiten van de raamprostitutie. Nu willen we een volgende stap zetten.

Aanleiding

De Haagse raamprostitutiestraten vormen voor de gemeente een ingewikkeld probleem. Prostitutie is legaal in Nederland, waardoor pandeigenaren en prostituees het recht hebben hun beroep uit te oefenen. Binnen de sector zijn echter zoveel misstanden -die uiteenlopen van slechte werkruimtes en gezondheidsproblemen tot gedwongen prostitutie, mishandeling en mensenhandel- dat zij goed gereguleerd en in de gaten gehouden moet worden. De structurele aard van deze gevaren voor prostituees mogen niet worden onderschat. De seksbranche is geen 'normale' sector en kan dat ook niet worden. Een seksinrichting in de straat blijft altijd anders dan een groenteboer of slager, omdat het een criminogene branche is¹. Ook met de huidige vergevorderde Nederlandse regelgeving en handhaving zijn er nog altijd prostituees die worden uitgebuit en worden nog altijd nieuwe prostituees naar Nederland gehaald via mensenhandel. De vrouwen en mannen die in de branche werken blijven altijd kwetsbaar voor misstanden en misbruik. Ze zijn moeilijk te bereiken voor hulpverleners en toezichthouders. Vanwege de stigmatisering van het beroep prostituee is het, zelfs als ze vrijwillig in de branche werken, ook moeilijk voor hen hulp te zoeken of met het sekswerk te stoppen. Daarom zullen extra zorg, handhavingsacties² en preventieve maatregelen altijd onontbeerlijk zijn.

Ook in breder maatschappelijk opzicht stelt de prostitutie de gemeente voor een uitdaging. Er zijn gevaren voor de volksgezondheid en is sprake van (banden met) zware criminaliteit. Daarnaast ondervinden de straten rondom een raamprostitutiestraat negatieve invloed op de leefbaarheid en ontwikkelingspotentie. Hoe goed de gemeente en politie ook handhaven rond de prostitutiestraten -en dit doen ze in Den Haag zeer goed- er blijft altijd sprake van overlast voor de omwonenden. De grote concentratie van het aanbod en korte duur van het gemiddelde bezoek zorgt voor een komen en gaan van klanten en kijkers, wat (lichte) criminaliteit, zoals drugsdealers, aantrekt. Het gedrag van de bezoekers in de openbare ruimte rond de Doubletstraat legt ook zware druk op de leefbaarheid in de omliggende buurt. Zo vormen de prostitutiestraten een blok aan het

---

¹ Memorie van toelichting Wet Regulering Prostitutie.

² Handhavingsacties tegen mensenhandel, maar bijvoorbeeld ook controles van arbeidsomstandigheden.

been voor de economische ontwikkeling van de omliggende buurt. Mensen en ondernemers die er al wonen en werken hebben een geringe investeringsbereidheid door de nabijheid van de raamprostitutie. En die nabijheid schrikt ook potentiële ondernemers en bewoners af.

Problemen

De problemen met prostitutie waar de gemeente Den Haag momenteel voor staat, zijn onder te verdelen in twee categorieën:

- problemen die spelen binnen het sekswerk. Bijvoorbeeld mensenhandel, gedwongen en onveilige prostitutie, en de moeilijkheden voor hulporganisaties en zorgverleners om de mannen en vrouwen in de branche te bereiken;
- effecten op de samenleving. Bijvoorbeeld directe en indirecte overlast voor omwonenden, het negatieve effect op sociaal-economische ontwikkelingen van de wijk en de hoge druk op gemeentelijke voorzieningen op het gebied van handhaving en preventie.

Van mensenhandel is sprake wanneer vrouwen of mannen onder valse voorwendselen of tegen hun zin tewerk worden gesteld. De prostitutie is hiervoor een gevoelige branche, omdat er per arbeider veel geld mee te verdienen is. De slachtoffers van mensenhandel worden de prostitutie in gedwongen en financieel uitgebuit. Ze zijn daarbij vaak ook slachtoffer van andere misstanden, zoals fysiek misbruik door hun baas en ook door klanten. In de branche wordt aangegeven dat klanten bij deze gedwongen prostituees van mensenhandel vaak meer vrijheden mogen nemen als ze goed betalen. Ze werken bovendien vaak in slechte, onhygiënische omstandigheden.

Het is onmogelijk exact te bepalen hoeveel mensenhandel en misstanden in de prostitutiebranche voorkomen. Men loopt niet met deze informatie te koop en hulpverleners kunnen maar moeilijk informatie verzamelen binnen de branche. Dat er sprake is van mensenhandel en misstanden, staat echter als een paal boven water. Dit blijkt steeds weer bij handhavingsacties.

Misstanden raamprostitutie

De raamprostitutie leent zich in theorie voor een relatief hoge mate van zelfstandigheid voor prostituees. Een prostituee huurt doorgaans een raam en werkruimte van een exploitant en kan daar als zelfstandige werken.

Dat wil niet zeggen dat er geen misstanden voorkomen bij raamprostitutie. Om te beginnen heeft onderzoek heeft uitgewezen dat raamprostituees veel vaker te maken hebben met agressiviteit door klanten dan hun collega's in clubs en escortbedrijven.³ In de huidige Haagse regelgeving is het voor pandeigenaren niet verplicht om een alarmsysteem in werkruimtes te voorzien.

En juist door haar zichtbaarheid leent deze vorm van prostitutie zich namelijk ook uitstekend voor controle en uitbuiting door pooiers. Zij kunnen constant een oogje in het zeil houden. Er vindt daardoor relatief veel uitbuiting plaats, ook onder prostituees die geen slachtoffer zijn van mensenhandel. Hulpverleners en politie moeten dan ook opletten dat de zelfstandigheid van raamprostituees niet slechts een schijnzelfstandigheid is, waarbij vrouwen gecontroleerd worden en inkomsten moeten afstaan aan een pooier. Dit is moeilijk te ontdekken, temeer omdat de pooiers zich in de omgeving van de huidige prostitutiestraten gemakkelijk onopvallend kunnen ophouden.

Op het gebied van gezondheidszorg en hulpverlening is in Den Haag veel ondersteuning beschikbaar voor prostituees. De stap naar hulpverlening is, zoals eerder gesteld, voor

---

³ Verboden bordelen: evaluatie opheffing bordeelverbod: niet-illegale bordelen" S. Biesma, R. van der Stoep, e.a. (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum, Ministerie van Justitie, oktober 2006), p. 145.

veel prostituees echter groot. In fysieke zin geldt dit ook: SHOP is bijvoorbeeld gevestigd aan de Herengracht 20, op 1,3 km lopen van de Doubletstraat.

Bereikbaarheid voor hulpverleners

De preventie en handhaving van misstanden worden vooruitstrevend aangepakt in Den Haag. De burgemeester, politie en het OM bestrijden met steun van instellingen als de GGD en SHOP daadkrachtig mensenhandel en uitbuiting. Er is -terecht- veel aandacht voor en steun aan slachtoffers van mensenhandel en uitbuiting, alsmede voor prostituees die willen uittreden. Daarnaast houdt de gemeente met betrokken instellingen de naleving van de regels op het gebied van gezondheid en arbeidsomstandigheden scherp in de gaten.

Voor hulpverleners is het echter buitengewoon moeilijk om in contact te komen met prostituees. Door het stigma dat veel prostituees voelen, willen ze zich liever niet als prostituees identificeren bij hulporganisaties en de gemeente. De slachtoffers van misstanden en mensenhandel zijn bovendien vaak te bang voor hun uitbuiters om hulp te zoeken. Daardoor is de hulpverlening in de branche vergt veel eigen observatie en regelmatige aanwezigheid in de prostitutiestraten.

Effecten op de samenleving

Overlast

Het 'open karakter' van raamprostitutie, waarbij vrouwen zich schaars gekleed in de etalage plaatsen, is voor veel mensen een reden zich niet in of nabij een prostitutiestraat te willen begeven. Dit open karakter trekt veel klanten en "kijkers" die voor een hoge mate van af- en aanloop in de buurt zorgen. Op dit publiek komt in verschillende mate criminaliteit af, van overvallers tot drugskoeriers.

Dit staat aan de basis van de overlast in de buurt. Omwonenden hebben te maken (gehad) met de vele bezoekers die af- en aanrijden of lopen, lawaai, het hangen, overgeven of urineren in portieken, rondhangende pooiers of loverboys, dealing en drugsgebruik en illegale prostitutie op straat. Door de strenge handhaving en het politietoezicht -menselijk en met camera's- is het niet slecht gesteld met de veiligheid rond de prostitutiestraten in Den Haag. De politie, gemeente en justitie hebben een voortvarende aanpak van de overlast en criminaliteit in en rond de straten opgezet, voornamelijk door de inzet van veel middelen en mensen. Hierdoor wordt de overlast rond de prostitutiestraten fors beperkt.

Sociaal-economische belemmering

Naast deze voorbeelden van concrete overlast hebben omwonenden en ondernemers in sociaal-economisch opzicht last van de prostitutiestraten om de hoek. De nabijheid van de prostitutiestraten drukt een stempel op de omliggende buurt.

In economisch opzicht betekent dit dat de wijk zich niet tot zijn volle potentie –die volgens de Haagse VVD aanzienlijk groot is gezien de prachtige ligging in de stad- kan ontwikkelen. Gezien de prominente ligging van de Haagse prostitutiestraten is dit een ernstige belemmering.

Daarenboven worden bewoners in sociaal opzicht geremd door de prostitutiestraten. Vanwege het karakter van de prostitutiestraten en de mensen die daarop afkomen, ervaren mensen barrières om in het donker naar buiten te gaan. Mensen vinden het niet plezierig om bezoekers uit te nodigen om de hoek bij de prostitutiestraat. De straten hebben op die manier nadrukkelijk effect op het sociale leven van omwonenden.

Feiten en cijfers

In hoofdstuk drie van de Haagse APV⁴ staat een raamprostitutiebedrijf omschreven als: “ de activiteit, bestaande uit het bedrijfsmatig gelegenheid geven tot prostitutie, waarbij het werven van klanten gebeurt door een prostituee die zichtbaar is vanuit een voor publiek toegankelijke plaats”

Op dit moment is er op twee locaties in Den Haag raamprostitutie. Om dit mogelijk te maken hebben de panden een specifieke bestemming en om daadwerkelijk ramen te mogen exploiteren geeft de gemeente een exploitatievergunning. Via de vergunning wordt aan de exploitant een aantal vereisten gesteld. De gemeente Den Haag geeft niet meer dan 85 exploitatievergunningen uit voor prostitutie, waaronder raamprostitutie. Eén van de voorwaarden om een exploitatievergunning te kunnen verlenen is dat de seksinrichting is gevestigd op een locatie die op grond van het ter plaatse vigerende bestemmingsplan is bestemd voor prostitutiedoeleinden. In de Doubletstraat zijn 26 vergunningen verleend en in de Geleenstraat/Hunsestraat 16. ⁵

Nationaliteiten

In de Doubletstraat werken veel prostituees uit Oost-Europa (voornamelijk Hongarije en Bulgarije) en vooral veel prostituees uit Zuid-Amerikaanse landen. In de Geleenstraat werken relatief meer jonge vrouwen uit Oost-Europa en Nederlandse vrouwen.

Bezoekers

Bezoekerscijfers van de raamprostitutiestraten zijn niet bekend. Het feit dat prostituees er nog altijd ramen huren, toont echter aan dat ze klanten hebben. De prostituees huren hun ramen per dag: als er te weinig vraag is, kunnen zij hun ramen niet blijven huren.

Oplossing

De Haagse VVD pleit door bovenstaande bezwaren al jaren voor sluiting van de Doubletstraat. De Haagse VVD wil, met oog op het voorgaande, een goede oplossing die realistisch en toekomstbestendig is. Daarom moet antwoord gegeven worden op de vraag hoe en waar de sector onder optimale omstandigheden voor de veiligheid en gezondheid van prostituees in de stad past zonder de bewegingsvrijheid en het woongenot van anderen onevenredig aan te tasten, dan wel de sociaal-economische ontwikkeling van een gebied te remmen. Bovenal moeten gemeente, politie en justitie bewaken dat prostitutie vrijwillig is en het niet in het illegale circuit plaatsvindt.

Een toekomstbestendige oplossing vraagt om betere inpassing van raamprostitutie in Den Haag en betere werkomstandigheden voor prostituees. Er moeten meer mogelijkheden zijn voor toezicht en hulpverlening op de vrouwen, een forse afname van overlast op de omgeving en –indien mogelijk- minder kosten voor de belastingbetaler door de pandeigenaren meer verantwoordelijkheden te geven. Ook moet oplossing gelden voor zowel de Doubletstraat, als de Geleenstraat. Het sluiten van alleen de Doubletstraat zou immers slechts een gedeelte van de problemen wegnemen en mogelijk de druk op de Geleenstraat onevenredig doen toenemen.

De Haagse VVD wil nu een volgende stap zetten. De sluiting van de Doubletstraat en de Geleenstraat zou zichzelf de facto kunnen betalen, wanneer de gebiedsontwikkeling betrokken wordt bij deze volgende stap. Door in overleg te gaan met de exploitanten,

kan er gezocht worden naar een beter alternatief. De grondopbrengsten bij sluiting van de Doubletstraat en de Geleenstraat kunnen hiervoor ingezet worden.

Het alternatief bestaat uit het zich geclusterd laten vestigen van prostitutieramen op particuliere grond, zoals we dat kennen bij woningboulevards, kantoorverzamel panden en winkelcentra. Zo'n centrum, dat laagdrempelig toegankelijk moet zijn, kan een beter gecontroleerde werkomgeving voor prostituees bieden dan de huidige prostitutiestraten. Tegelijkertijd hoeft het geen overlast te veroorzaken in de omgeving, omdat het niet gevestigd mag zijn in een woonwijk en de ramen aan de binnenzijde van het centrum zitten. Zo'n centrum zou een plek moeten zijn waar prostituees veilig en vrijwillig kunnen werken, zonder onevenredige overlast voor de buurt. Doordat de prostitutiezone zich dan eigenlijk in 1 pand bevindt, wordt alles veel overzichtelijker en de kans op criminaliteit en drugsoverlast minder. En misschien nog belangrijker: de prostitutie en de bijbehorende overlast zullen verdwijnen uit de Doubletstraat en de Geleenstraat.

De oplossing die we hierboven geschetst hebben zorgt ervoor dat een ernstig en structureel probleem met overlast in onze binnenstad eindelijk kan worden opgelost, en dat werkomstandigheden, toezicht en hulpverlening aan prostituees kunnen worden verbeterd, zonder dat de prostituees, pandeigenaren of klanten die opereren binnen de wet daarvan de dupe hoeven worden. We verwachten niet dat dit proces gemakkelijk zal zijn. Het vergt een gezamenlijke inspanning van gemeente, hulpverleners, prostituees en pandeigenaren, die nog nergens in Nederland een voorbeeld kent.

Met die inspanning wordt een moderne en toekomstbestendige inpassing van prostitutie mogelijk gemaakt. Deze oplossing verkleint de overlast, verbetert de werkomstandigheid en vergroot de veiligheid. Zo kunnen hulpverleners en toezichthouders de prostitutie van dichterbij in de gaten houden en zijn zij gemakkelijk benaderbaar. Ook kunnen de werkomstandigheden voor de prostituees worden verbeterd en kunnen eigenaren van de ramen meer verantwoordelijkheid krijgen voor de openbare ruimte en veiligheid. De omgeving van de Doubletstraat en de Geleenstraat krijgt zo kansen om in de toekomst deel uit te maken van de positieve ontwikkelingen die het centrum van Den Haag doormaakt.

Het is nu de taak van de gemeente om dit alles in goede banen te leiden en ervoor te zorgen dat de prostitutie ook daadwerkelijk verdwijnt uit de Doubletstraat.